

Subject Area
HandicraftsYear: 2022
Vol: 8 Issue: 101
PP: 2831-2842Arrival
19 July 2022Published
31 August 2022
Article ID Number
64186Article Serial Number
27Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/8/sss.64186>

How to Cite This Article
Coşkun, G. (2022). "Tığ Örgü İle Yapılan Portre Çalışmalar" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:101; pp:2831-2842

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Tığ Örgü ile Yapılan Portre Çalışmalar

Portrait Works Made with Crochet

Gül Coşkun¹ ¹ Öğr. Gör., Aksaray Üniversitesi, Aksaray Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, El Sanatları Bölümü, Aksaray, Türkiye

ÖZET

İnsanların bedenlerinde taşıdıkları en önemli kimlik yüzüdür. Geçmişten günümüze kadar yüz ifadelerinin anlık yansımaları olan portreler resim, heykel gibi farklı sanat dallarında kendini göstermiştir. Değişen dünyanın getirdikleri ile portreler farklı disiplinler için önemli bir konu olmuştur. Konu olduğu alanlardan biri de farklı malzeme ve teknik ile geniş bir kavram olan tekstildir. Önemli bir tekstil malzemesi olan ipliğin biçim kazanmasına yardımcı olan bazı teknikler ve araçlar vardır. Basit araçlarla elde yapılan örme sınıfına giren tığ örgü, eski zamanlardan beri farklı ürünleri yapmak için kullanılan bir tekniktir. Tığ ile yapılan örgü portre çalışmalar farklı iplikler ile renklendirilmekte ve örgü ile yapılan farklı dokularla birlikte boyut kazanan örnekler ortaya çıkmaktadır. Yapılan inceleme sonucunda dünyanın farklı yerinde yaşayan, örgü portre yapan sanatçılara rastlanmıştır.

Geleneksel tekniklerin sanatsal çalışmalarla harmanlanarak kullanılması ile ortaya çıkan portre çalışmalar, el sanatlarının yeniden canlanması anlamında önemlidir. Bu alanda çalışma yapan araştırmacıların yararlanmaları amacıyla yapılan çalışmada; örgü portre yapan sanatçılar arasından seçilen altı sanatçı ve o sanatçılara ait üçer çalışma, teknik, kullanılan malzeme, boyut gibi özelliklerine yer verilmiştir. Çalışmanın konusunu, dünyanın farklı ülkelerinde tığ örgü portre yapan sanatçılar ve çalışmalarını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tığ Örgü, Portre, Tekstil, İfade Aracı, Lif Sanatı

ABSTRACT

The most important identity that people carry on their bodies is the face. Portraits, which are the instant reflection of facial expressions from past to present, have also shown themselves in different branches of art such as painting and sculpture. With what the changing world brought, portraits became an important subject for different disciplines. One of the fields it is the subject of is textile, which is a broad concept with different materials and techniques. There are some techniques and tools that help the yarn, which is an important textile material, to gain shape. Belonging to the class of handmade knitting with simple tools, crochet is a technique that has been used to make different products since ancient times. Knitting portrait works made with crochet are colored with different yarns and examples that gain dimension with different textures made with knitting emerge. As a result of the examination, artists living in different parts of the world and making knitted portraits were encountered.

Portrait works, which emerged by blending traditional techniques with artistic works, are important in terms of reviving handicrafts. In the study conducted for the benefit of researchers working in this field; Six artists selected from among the artists who made knitted portraits and three works of each of these artists were included in the features such as technique, material used and size. The subject of the study is the artists who make crochet portraits in different countries of the world and their works.

Key words: Crochet Knitting, Portrait, Textile, Expression Tool, Fiber Art

1. GİRİŞ

Yaşam dönemlerinin izlerini taşıyan portre çalışmalar, insan yüzünün göz ile görüldüğü anının ölümsüz bir yansımasıdır. Oldukça eski bir tarihi olan portre çalışmalar, ilk zamanlarda avlanan hayvan resimleri ile başlamış, sonraları insanların kendilerini ölümsüz kılmak istemesi ile her geçen gün gelişerek devam etmiştir.

Portreler, tarih başından beri, bir şeylerin sembolü olmuş ve kamusal mekânlarda, definlerde ölen kişinin mezarında hep insanı ve yaşamı vurgulamıştır (Karaca ve Coşkun, 2018: 53).

İnsan yüzünü gerçekçi anlayışla betimleyen resim ya da heykel (Sözen ve Tanyeli, 2010: 249) olarak tanımlanan portre, bu tanımın çok ötesinde anlamlar taşımaktadır. Yüzün sadece görünen anlık görüntüsünün betimlenmesini değil, içte yaşanan duyguların, yaşanan hislerin farklı teknikler ile yorum ve efektler eklenerek yansıtıldığı oldukça geniş bir tanımı ifade etmektedir.

Yirminci yüzyıl itibarıyla fotoğraf makinesinin icadı ve yaygınlaşması sonucunda bir modeli olduğu gibi resmetme gereği ortadan kalkmış ve sanat içerikten çok biçime odaklanmıştır. Yani artık kimin resmedildiği değil hangi bağlamda ya da nasıl resmedildiği önem kazanmıştır (Özdemir, 2020: 115). Yüz sadece kimlikleri oluşturamaz aynı zamanda dışardan görülmeyen hislerin, duyguların, duygu geçişlerinin göstergelere dönüştürüldüğü bir temsil zemini olarak da ele alınabilir (Dayı, 2019: 47).

Önceleri sadece yüzün anlık görüntülerini yansıtırken zamanla duyguların, hislerin ifade edildiği bir araç haline gelmiştir. Tüm sanatlarda olduğu gibi yaşanan teknolojik gelişmeler, farklı sanat ve yaşam görüşleri gibi etkiler portrenin de sınırlarını genişletmiştir. Portre sadece resim ve heykelin konusu olmaktan çıkarak diğer sanat dallarında da kendine bir yer bulmuştur. Bunlardan biri de tekstildir.

Günümüzde dokuma, keçe, örgü, nakış, kolaj gibi birçok tekniğin kullanıldığı, iplikler ile boyanan tekstille yapılan çalışma örnekleri karşımıza çıkmaktadır. Bu örneklerden tığ içinden geçirilen tek iplik ile şekillenen örgü çalışmalar geniş yer tutmaktadır. Bu çalışmada tığ örgü ile portre yapan sanatçılar ve onlara ait çalışmalarına yer verilmiştir.

2. TIĞ ÖRGÜ PORTRE YAPAN SANATÇILAR VE ÇALIŞMALARI

Yüzde oluşan anlık ifadelerin yansıdığı portreler son zamanlarda resim dışında farklı sanat dallarına ait teknikler ile yapılmaya başlamıştır. Bu tekniklerden biri hem malzeme hem de teknik olarak geniş bir kavram olan tekstilin oluşturduğu lif sanatıdır. Tekstil malzeme ve teknikleri ile yapılan çalışmalarda kendine bir alan bulmuştur. Bu çalışmalardan dokuma, örgü, keçe, nakış, düğümlenme gibi farklı teknikler ile yapılmış birçok portre çalışma örnekleri görülmektedir (Görsel 1,2,3,4).

Görsel 1. Fırat Neziroğlu, 2012, “Aklımın İplerini Saldım”, El Dokuması, Misina, yün, pamuk, ipek.

<https://www.firatneziroglu.co.uk/>

Görsel 2. Dani İves, 2020, “Frida Kahlo”, İğneli Keçe, Keten kumaş, yün.

<https://www.daniives.com/fiber-art/frida-kahlo-portrait-8x10-framed>

Görsel 3. Kate Anderson, 2019, “Mary Giles”, Düğümlenme, Mumlu iplik, ahşap.

<http://www.kateandersonarts.com/gallery.html>

Görsel 4. Çayce Zavaglia, 2020, “Giorgio Armani”, Nakış, Keten kumaş, iplik.

<https://www.caycezavaglia.com/>

İpliklerin dokusu, incelik/kalınlığı, türü, rengi gibi özellikleri yapılan portrede çalışılan yüzün ifadesini yansıtmada kullanılan en önemli malzemelerdir. İpliğin, yüzey oluşturma, ekleme, daraltma, doku oluşturma, form kazandırma gibi işlemlerin tümünün tek bir aletle yani tığ ile yapılabiliyor olması, örgü teknikleri içinden tığ örgü/kroşenin daha fazla tercih edilmesine neden olmuştur.

Çalışma kapsamında yapılan araştırma neticesinde tığ örgü ile portre çalışan birçok sanatçıya ulaşılmıştır. Bu sanatçılardan bazıları; Pat Ahern, Sober Palma, Mimi Valias-Clarck, Laio Duran i Batidor, Cecilia Acevedo, Jose Dammers, Ravi Maddox, Rhianne Evans, Une Tarlabası, Katerina Penzina, Will Chatlash ve Jo Hamilton'dır.

Ulaşılan sanatçılar içinden seçim yapılarak; Jo Hamilton, Katerina Penzina, Pat Ahern, Rhianne Evans, Une Tarlabası, Will Chatlosh isimli sanatçılar tanıtılmış, sanatçıların çalışmalarından seçilmiş olan toplam 18 çalışmanın bilgi ve görsellerine yer verilmiştir.

2.1. Jo Hamilton

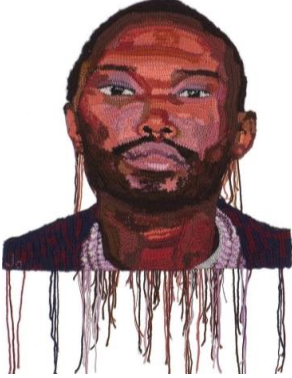

Görsel 5. Jo Hamilton.

<https://www.instagram.com/p/Bpd4kfxh2Ai/>

İskoçya'da 1972 yılında doğan Jo Hamilton, İskoçya'da Glasgow Güzel Sanatlarda resim ve çizim eğitimi almıştır (Görsel 5). Lisans eğitimi sonrasında Portland, Oregon'a taşınan ve restoran endüstrisinde çalışan sanatçı, ilk olarak iş arkadaşlarınının tığ ile portrelerini yaparak, aldığı eğitimi anneannesinden öğrendiği tığ işi ile birleştirerek sanatını geleneksel ile çağdaş konuları birleştirdiği portre çalışmalara taşımıştır. Çalıştığı kişilerin fotoğraflarına bakarak, herhangi bir çizim yapmadan, önce gözlerini yaparak başlamakta ve portrelerini dışa doğru örek tamamlamaktadır.

Hamilton'un yaptığı tığ işlerinde her bir ilme, kendi formu, damarı ve konturları ile üç boyutlu, noktasal bir fırça darbesi kalitesine sahip olan temelde heykelsi bir yapıdadır. Aldığı eğitim sonrasında yaptığı resim ve çizim çalışmaları sayesinde gerçek hayatta gördüğü ışık ve renk tonlarının her birini bir renk olarak görerek iplikten kompozisyonlar oluşturmaktadır (<https://www.johamiltonart.com/news>). Sanatçının çalışmalarının konusu; tanıdığı ya da sipariş ile yaptığı portrelerden, üç boyutlu çalışmalara kadar uzanmaktadır. Sanatçı, çalışmalarını canlı renkleri, karmaşık kroşe tekniği ile bütünleştirerek yapmaktadır. Sanatçının katıldığı birçok sergi ve etkinlik bulunmaktadır.

Görsel 6. Reckless Driver.
<https://www.johamiltonart.com/>

Portland Art Museum kalıcı koleksiyonunun bir parçası olan çalışma, sanatçının Mug Shorts Serisinin “Reckless Driver” isimli erkek bir sürücünün portresidir (Görsel 6). Farklı ipliklerin kullanıldığı çalışma 55,8 x 53,3 cm ölçülerinde serbest tığ örgü tekniği ile 2014 yılında yapılmıştır. Sanatçının yaptığı çalışmaların tümünde, kullandığı iplikleri portrenin arka kısımdan serbest bırakmaktadır.

Görsel 7. Nana Nell Hamilton.
<https://www.johamiltonart.com/>

Ailesinin kadınlara ait portrelerin bulunduğu “Matriarchs” isimli Özel Koleksiyona ait bu çalışmada sanatçı büyükannesinin portresini siyah beyaz olarak yapmıştır (Görsel 7). Farklı iplikler ile serbest tığ örgü yapılan çalışmanın yüz ve fonunda dantel örgüler kullanılmıştır. Portre 91,4 x 60,9 cm olup, 2019 yılında yapılmıştır.

Görsel 8. Xenobia Bailey.
<https://www.johamiltonart.com/>

Timeless Textiles Newcastle Nsw/Avustralya’da sergilenen, Amerikalı eklektik tığ sanatçısı Xenobia Bailey’in portresi olan çalışmada farklı iplikler ile serbest tığ örgü tekniği kullanılmıştır (Görsel 8). 2021 yılında yapılan portre 81,2 x 76,2 cm’dir.

2.2. Katerina Penzina (Katika)

Görsel 9. Katerina Penzina.
<http://katika-art.com/pages/about/>

1989 yılında Macaristan’da doğan Katerina Penzina, Ural State University of Architecture and Art’da eğitim almıştır (Görsel 9). Tığ ile örgü yapmaya kendi kendine başlayan ve kendini geliştiren sanatçı, önceleri farklı boyutlarda parçalar öreerek başlamıştır. Doğum, yüzün parçaları adını verdiği projesi ile sanatını bir adım ileriye taşımıştır. Çoğunluğunu Moskova vergi dairesinde çalışan kadınların model olduğu projede yüzün parçalarının tek tek eklenerek sergilendiği ve başka bir odada yüzün tamamının olduğu portre oluşturma aşamalarının göstermeyi hedeflemiştir.

Sanatı ile ilgili kendini bulma aşamalarının sonunda ipliklerle resim yapmak olarak nitelendirdiği çalışmalarını; “Bir kavramdan diğerine atladım, iplikle yüzleri ve nesnelere boyamayı öğrendim, kendimi çocuk gibi hissettim, etrafımdaki dünyayı anlama yolunda ilk adımları attım” şeklinde ifade etmektedir (<http://katika-art.com/pages/about/>). Her geçen gün kendini yenileyen sanatçı, dijital, bilim ve internet kültürünü birleştirdiği, parlak, 3D, fotoğraf filtreleri, efektler gibi dijital oyunmaların kullanıldığı görüntüleri örmektedir. Sanatçının katıldığı birçok sergi, etkinlik, proje bulunmaktadır.

Görsel 10. Sleeper 2
<https://www.instagram.com/katikaart/>

Sanatçının savaştan duyduğu üzüntü, acı ve kederi anlatmak için 2 parça olarak yaptığı, “Sleepers” serisinin 2. portresidir (Görsel 10). 2022 yılı içinde yapılan ve uyuyan insan portrelerinin çiçeklerle süslenmiş olan çalışma, yün iplikler ile serbest tığ örgü tekniği kullanılarak 150 x110 cm ebatlarında yapılmış oldukça büyük bir portredir.

Görsel 11. Papa.
<https://www.instagram.com/katikaart/>

Sanatçının sipariş aldığı çalışmalarından olan “ Papa” isimli portre 2017 yılında yapılmıştır (Görsel 11). Yün iplikler ile gri ve tonlamaları kullanılarak serbest tığ örgü ile yapılan bu portre 60 x 60 cm ebadındadır.

Görsel 12. Stephen Hawking
<http://katika-art.com/albums/commissions/>

Polarize görüntülerin sanatçının tekniği ile birleştirilerek, RGB denilen eklemeli renk modeli çalışması olan “Glitche” Projesinin üç parçasından biri olan Stephen Hawking portresi 2019 yılında yapılmıştır (Görsel 12). Yün ve akrilik ile serbest tığ örgü ile yapılan çalışma 60 x 60 cm ebatlarındadır.

2.3. Pat Ahern

Görsel 13. Pat Ahern.
<https://patahernart.com/news.html>

Woodland Hills, CA’da büyüyen lif sanatçısı Pat Ahern, lise dönemlerinde annesinin öğrettiği tığ işi örgüyü hiç bırakmamış ve çalışmalarını sanatsal boyuta taşımıştır (Görsel 13). Sanatçı lifleri sanatını yaratmak için bir kaynak olarak görmektedir. Çalışmalarındaki konu ve ilhamı çevresindeki insanlardan ve sınırsız çeşitlilikte olan ipliklerden almaktadır.

Sanatçı yaptığı çalışmalar ile ilgili düşüncesini şu şekilde açıklamaktadır; “Ben bir kroşeciyim, örücüyüm, bir düğüm atıyorum ve lif sanatını yapmama yardımcı oluyor. Tığ işi, onu müzik gibi serbest biçim için harika bir ortam yapan desen ve ritim temeline sahiptir. İplik, görüntü ve nesnel oluşturmak için kullanılacak birçok renk ve dokuya sahiptir. Boyada olduğu gibi farklı iplikler kullanılarak birçok efekt elde edilebilir; farklı dikişler, çeşitli fırça darbelerinin etkisine sahiptir “ (<https://patahernart.com/news.html>). Örgü portre, küçük obje, maske, kostüm, heykel gibi farklı örgü çalışmalar yapmaktadır. Sanatçının katıldığı birçok sergi, etkinlik, proje bulunmaktadır.

Görsel 14. Katie
<https://patahernart.com/artwork/4103285-Katie.html>

Sanatçının 2014 yılında yaptığı “Katie” isimli portre yün, akrilik ve keten iplik kullanılarak, serbest tığ örgü ve dantel örgü ile yapılmıştır (Görsel 14). Portrenin fonunda da örgünün kullanıldığı çalışma, 30,4 x 40,6 cm ölçülerindedir.

Görsel 15. Paul.

<https://patahernart.com/artwork/4412865-Paul.html>

Sanatçının bu çalışması; yün, akrilik ve keten iplik kullanılarak serbest tığ örgü ile 2018 yılında yapılan “Paul” isimli portredir (Görsel 15). 30,4 x 40,6 cm ebadında olan portrenin arka fonunda örgü kullanılmamıştır.

Görsel 16. Meghan.

<https://patahernart.com/artwork/4307310-Meghan.html>

Serbest tığ örgü ile yün, akrilik ve keten iplik kullanılarak yapılan “Meghan” isimli portre 2017 yılında yapılmıştır (Görsel 16). Fon olarak örgü yapılmış olan portre 30,4 x 40,6 cm ölçülerindedir.

2.4. Rhianne Evans

Görsel 17. Rhianne Evans

<https://rhiartsy.com/>

1982 yılında Almanya’da doğan (Asıl memleketi Galler, İngiltere’dir), şu an Fransa’da yaşayan Rhianne Evans, lif ve fotoğraf sanatçısıdır (Görsel 17). Üniversitede tiyatro ve medya eğitimi alan sanatçı, eğitimi ve sonrasında yaptığı işler neticesinde yeni tutkusu olan fotoğrafçılık eğitimleri almıştır. Kızlarına yaptığı örgü oyuncaklar

sayesinde tığ işi ile uğraşmaya başlayan sanatçı, mesleği olan fotoğrafçılığı tığ örgüyle birleştirerek çalışmalarını sanatsal boyuta taşımıştır.

Sanatçının sanatı ve hedefleri ile ilgili düşüncesi; “1. tutkum fotoğraf sanatı ve bunu tığ işi boyama sevgimle birleştirmeye çalışıyorum. Kendimi ifade etmeme daha iyi yardımcı olacağını umduğum, tığ işi ve fotoğrafçılığı birleştiren bir sanat stili kullanarak yakında yeni sanat eserleri paylaşmaya başlamayı umuyorum” şeklindedir (Evans, 2022).

Sanatçının sanatına; keskin gözleri ve bir fotoğrafçı olarak geçirdiği yıllar, kroşe portreleriyle bir ifadeyi veya bir modelin şeklini yakalama sevgisini ifade etmesine yardımcı olmuştur (<https://rhiartsy.com/about-me/>). Sanatçının katıldığı birçok sergi, etkinlik, proje bulunmaktadır.

Görsel 18. Zita Cobb.
<https://www.facebook.com/rhiartsy>

Sanatçının büyüdüğü Fogo Adası'na projeleri ile destek olan önemli iş insanı Zita Cobb'un portresi, Kanada'da yapılan bir etkinlik için, akrilik iplik kullanılarak serbest tığ örgü ile yapmıştır (Görsel 18). Fogo Adası'nın logosuna ait renklerinin kullanıldığı 2022 yılı içinde yapılan çalışma, 80 cm uzunluğundadır.

Görsel 19. Eleven.
<https://rhiartsy.com/>

“Stranger Things” dizisinde yer alan ”Eleven“ karakterine ait portre, sanatçının yaptığı ilk tığ örgü çalışmasıdır (Görsel 19). 2019 yılında akrilik iplik ile serbest tığ örgü yapılan çalışmanın uzunluğu 50 cm'dir.

Görsel 20. Scream Queen.
<https://rhiartsy.com/>

Sanatçı, 2021 yılında Cadılar Bayramı için yapılan "Fiber Arts Now" Projesinde korku film klasiklerinden oluşan Horror Serisinin bir parçası olan “Scream Queen” dizisindeki bir karakterin portresini yapmıştır (Görsel 20). Akrilik iplik kullanarak serbest tığ örgü ile yaptığı, portrenin uzunluğu; 60 cm.

2.5. Une Tarlabası

Görsel 21. Une Tarlabası
(Sanatçı arşivinden)

Litvanya’da 1988 yılında doğan Une Tarlabası, İstanbul’da yaşayan bir lif sanatçısıdır (Görsel 21). Üniversitede Türkoloji okuyan sanatçı, Genel Türk Tarihi alanında Yüksek lisans yapmış, ilk ve orta eğitimi boyunca sanat dersleri almıştır.

Akademik bir kariyer planlayan sanatçı, hobi olarak gördüğü tığ örgü ile bazı parçalar yapmıştır. Aldığı bir sipariş teklifi sonrasında doktora eğitimini bırakıp, ruhunu en iyi ifade ettiğini düşündüğü sanatsal örgü çalışmalar ile yoluna devam etmeye karar vermiştir.

Sanatçı, sanatı ile ilgili; “Sanatımı icra ederken sadece şekillerde odaklanmak değil, bir mesaj iletmek istiyorum. Hepimizin ruhunuzda türlü izlerin olduğuna ve iyileşmeleri için bu izlerin farkına varmamızın, kendi ruh izlerimizi sevgiyle sarmayı öğrenmemizin gerekli olduğuna inanıyorum. Sanatım çoğu kez kendi ruhumuza bakmaya ve bu izlere şahit olmaya, bazen de iyileşmeye kalbimizi açmaya davet ediyor” şeklinde ifade etmektedir (Tarlabası, 2022). Une Tarlabası, serbest örgü tekniği kullandığı çalışmalarında pamuk, pamuk-akrilik karışımı, organik pamuk iplikler kullanarak portre, heykel gibi farklı çalışmalar yapmaktadır. Sanatçı bazı sergi, etkinlik, projelere dahil olmuştur.

Görsel 22. Yelitza.
<https://www.instagram.com/asesuune/>

Sipariş olarak yapılan “Yelitza” isimli çalışmada pamuk, akrilik karışık kullanılan iplik ile serbest tığ örgü tekniği kullanılmıştır (Görsel 21). Dairesel bir aparat üzerinde sergilenen, 2021 yılında yapılan çalışmanın çapı; 80 cm’dir.

Görsel 23. Ruh Eşi,
<https://www.instagram.com/asesuune/>

“Ruh Eşi” isimli sipariş olarak alınan, ters/düz yerleştirme yapılan portrede bir çiftin gözleri kapalı halleri yansıtılmıştır (Görsel 23). 2021 yılında yapılan çalışmada pamuk-akrilik karışık iplik kullanılarak serbest tığ örgü yapılmıştır. Huzur, sevgi ve anlayış temalarının aktarımına destek olmak için çiçek motifleri ile süslenmiş olan çalışma 60 x 80 cm ölçülerindedir.

Görsel 24.

<https://www.instagram.com/asesuune/>

Rhianne Evans'ın düzenlediği, 2022'de gerçekleştirilmesi planlanan, eski fotoğrafların portre olarak çalışıldığı "De Belles Retrouvailles" sergisi için tasarlanan çalışma 2022 yılı içinde yapılmıştır (Görsel 24). Pamuk ve akrilik iplik ile serbest tığ örgü yapılmış olan portrenin ölçüleri; 43 x 62 cm'dir.

2.6. Will Chatlosh

Görsel 25. Will Chatlosh

<https://www.instagram.com/wccrochet/>

Michigon, ABD'de yaşayan 19 yaşında olan Will Chatlosh, tığ örgü sanatçısıdır (Görsel 25). 11 yaşından beri örgü yapan, Ferris State Üniversitesi'nde tasarım öğrencisi olan sanatçı, ikonik figürlerden oluşan büyük ebatlı tığ örgü portreler yapmaktadır. Farklı örgü teknikleri bilen Will Chatlosh, çalışmalarında tek bir ipliğin ile bir tığ ile şekillenmesini sağlayan tığ örgü yapmayı tercih etmektedir. İşlerinde canlı renklerde akrilik iplik kullanmakta ve bazı çalışmalarını için seçtiği renkleri özel olarak boyatmaktadır.

Sanatçının çalışmalarının yapım aşamaları ile ilgili açıklamaları; "Genellikle bir referans resim bulup Adobe Illustrator'a koyuyorum. Sonra bilgisayar ekranımdan bir sürü dev kağıt parçasına kadar izini sürüyorum. Daha sonra o dev kağıt parçasını, yüzü oluşturmak için tığ işi yapmam gereken şekiller için bir harita olarak kullanıyorum" şeklindedir. (<https://uk.style.yahoo.com/video-design-student-crochets-huge->).

Heykel, oyuncak, hediyelik objeler ve portreler yapan sanatçı, farklı örgü teknikleri kullanarak yeni çalışmalar hazırlığındadır. Okulu ve sanatını bir arada yürüten sanatçı, bazı sergi, etkinlik, projelere dahil olmuştur.

Görsel 26. Marilyn Monroe.

<https://www.instagram.com/wccrochet/>

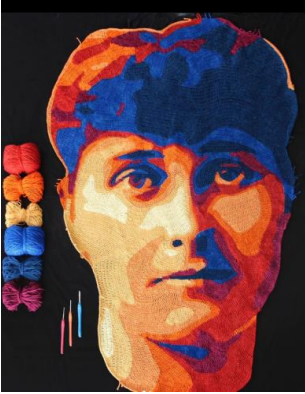
Amerikalı oyuncu ve model “Marilyn Monroe” nun portresi olan bu çalışma 2021 yılında yaklaşık 60 saat süren bir çalışma ile tığ örgü ile yapılmıştır (Görsel 26). Ağırlıklı olarak kamgarn yün iplik ve akrilik iplik kullanılarak yapılan çalışma 121,9 cm boyundadır.

Görsel 27. Tanya

<https://www.instagram.com/wccrochet/>

Sanatçının 2022 yılının ilk çalışması, sanatçının annesi “Tanya”nın portresidir (Görsel 27). Ağırlıklı olarak kamgarn yün iplikler ile tığ örgü yapılan çalışmada sanatçı annesini yeşil ve çiçeğimsi olarak ifade ettiği haliyle yansıtmak istemiştir (Chatlosh, 2022). Büyük ebatlı olan portre yaklaşık olarak 130 cm boyundadır.

Görsel 28. İsimli.

<https://www.instagram.com/wccrochet/>

Rhianne Evans’ın düzenlediği, 2022’de gerçekleştirilmesi planlanan, eski fotoğrafların portre olarak çalışıldığı “De Belles Retrouvailles” sergisi için 2022 yılı içinde yapılmıştır (Görsel 28). Sanatçı bu çalışmasında tığ örgü ile yün kamgarn ipliklerini özel olarak boyatarak kullanmıştır. Sanatçının bu portresi yaklaşık olarak 200 cm olup oldukça büyük ebatlıdır.

3. SONUÇ

Araştırmada, tığ örgü tekniği ile portre yapan 6 sanatçı tanıtılmış, bu sanatçıların 3’er çalışması olmak üzere toplam 18 adet çalışmanın görseli ile birlikte, çalışmanın isim, yapım yılı, kullanılan malzeme ve ölçülerine ait bilgiler verilmiştir.

Tığ ile yapılan portre çalışmalarda resim sanatında kullanılan boyanın yerini iplikler, fırçanın yerini ise tığ almaktadır. Sanatçının çalışmasında gördüğü ya da göstermek istediği yüzü yansıttığı portreleri ipliklerle renklendirmesi farklı eserlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

İncelenen portre çalışmalarda genellikle sanatçıların serbest tığ örgü teknikleri kullandığı görülmüştür. Malzeme olarak bakıldığında doğal ve sentetik liflerin kullanıldığı görülmektedir. Farklı kalınlıkta akrilik, yün, pamuk ve keten ipliklerin sıklıkla kullanıldığı dikkat çekmektedir. Çalışmalarda aynı cins iplik kullanımı olduğu gibi farklı türdeki ipliklerin bir arada kullanıldığı çalışmalar da vardır.

Çalışmaların ebatları değişmekle birlikte çok küçük ebatlı çalışmalar yerine daha büyük ebatlı çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca bazı portrelerde, yansıtılmak istenilen duygu ve temaların desteklenmesine yardımcı olan dantel, çiçek motifleri gibi parçalar eklenmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların bazılarında sadece portrede örgü kullanılırken bazı çalışmalarda hem fonda hem de portrede örgü kullanımına rastlanmıştır. Çalışmaların bazılarında sanatçılar, kullandıkları iplikleri portre arkasından serbest bırakarak sergilemektedir.

Resim tekniği ile yapılan portrelerde kullanılan boyalar, örgü portrelerde renkli iplikler ile yapılmaktadır. Bu nedenle tığ örgü portre çalışmalarda renk kullanımı oldukça önemlidir. Sanatçıların çalışmalarına konu olan portrelerde ağırlıklı olarak çoklu renkler kullanılmakla birlikte, renk geçişli, siyah/beyaz ve gri tonlamalı renklendirmelere rastlanmaktadır. Renklerin kullanımını yapılan çalışmaların teması ve aktarılacak istenen duygu belirlemektedir.

Sanatçılar, portrelerinde ünlü, tanınmış, toplumsal olaylarda rol oynayan kişiler, dizi/film karakterleri, aile üyeleri ya da oto portrelerini yaptıkları görülmekte olup; bu karakterleri portrelerine yansıtmak için bazen kendi çektikleri fotoğrafları, kendi çizimlerini bazen de başkaları tarafından çekilmiş, çizilmiş fotoğrafları kullanabilmektedir.

Bir fotoğrafın portreye dönüştürme aşamasında sanatçıların çoğu çalışmalarına gözlerden başladıklarını ve yüzün diğer parçalarını ekleyerek devam ettiklerini ifade etmişlerdir. Bazı sanatçılar eskizle çizimler yaparak çalışmasına hazırlanırken bazı çalışmalar çizim yapmadan gördüğü ya da hayal ettiği karakteri zihninden örgüye aktararak çalışmalarını tamamlamaktadır.

Sanatçılar çalışmalarını sanatsal etkinlik için hazırlamakla birlikte, sipariş alarak da yapmaktadır. İnternet ve sosyal medya hesaplarından yaptıkları işleri tanıtmakta ve satışını yapmaktadırlar.

Önceleri sanatçılar, geleneksel örgü teknikleri kullanarak, hobi olarak yaptığı çalışmalarını, zamanla tığ örgü portreler ile modern bir noktaya taşımıştır. Portre çalışmaları sanatçıların yaşamlarını, bakış açılarını, duygularını, tepkilerini, dışa vurmak için kullandıkları bir ifade aracı olmuştur. Lif sanatında olan gelişmeler ile yapılan çalışmalarda sınırların aşıldığı, teknolojik efekt ve etkilerin çalışmalara yansıtıldığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

1. Dayı, H. (2019). Portre Sanatında Yüzün Temsil Sorunu. Akdeniz Sanat Dergisi, cilt: 13, sayı: 23.
2. Karaca, G. ve Coşkun, R. (2018). İlişkiler Yaratma Bağlamında Sanatta Portre. Atatürk Üniversitesi, GSF Sanat Dergisi.
3. Sözen, M. ve Tanyeli, U. (2010). Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü, Remzi Kitapevi, İstanbul.
4. Özdemir, G. (2020). "20.YY. Portre Resminde Sanatçı ve Eser Analizi", Yeditepe Üniversitesi, Plastik Sanatlar Anabilim Dalı, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

İnternet kaynakları

5. <https://www.firatneziroglu.co.uk/>
6. <https://www.daniives.com/fiber-art/frida-kahlo-portrait-8x10-framed>
7. <http://www.kateandersonarts.com/gallery.html>
8. <https://www.caycezavaglia.com/>
9. <https://www.instagram.com/p/Bpd4kfxh2Ai/>
10. <https://www.johamiltonart.com/news>
11. <https://www.johamiltonart.com/>
12. <http://katika-art.com/pages/about/>
13. <https://patahernart.com/news.html>
14. <https://patahernart.com/artwork/4103285-Katie.html>
15. <https://patahernart.com/artwork/4412865-Paul.html>
16. <https://patahernart.com/artwork/4307310-Meghan.html>
17. <https://rhiartsy.com/>
18. <https://rhiartsy.com/about-me/>
19. <https://www.instagram.com/asesuune/>
20. <https://www.instagram.com/wccrochet/>
21. <https://uk.style.yahoo.com/video-design-student-crochets-huge->
22. <https://www.instagram.com/wccrochet/>

23. Sanatçılarla Görüşme
24. Une Tarlabası. Elektronik posta yolu ile görüşme yapılmıştır. 07.06.2022.
25. Rhianne Evans. Elektronik posta yolu görüşme yapılmıştır. 10.06.2022.
26. Will Chatlosh. Elektronik posta yolu görüşme yapılmıştır. 07.06.2022.